

leidde tot de opheffing der Nederlandse afdeling in 1948. Haar goederen werden aan de in dat jaar ingestelde Oecumenische Raad overgedragen.⁸⁷ Hiermede was de invloed van de nog altijd in Engeland bestaande 'Evangelical Alliance' niet in Nederland verdwenen. Stap waagt de hypothese dat in de jaren vijftig in Nederland wederom aan de oprichting van een afdeling is gedacht.⁸⁸ Deze kreeg echter eerst haar beslag in 1979, toen 'een groep bewogen christenen', in reactie op het project 'Zending in Nederland' van de Hervormde en Gereformeerde Kerken, stappen ondernam om tot een tegenwicht van dit project te komen. Men achtte het begrip 'zending' eenzijdig geïnterpreteerd en wilde daar 'een bewogen zijn voor elkaar vanuit de liefde voor Christus' tegenover plaatsen. Het valt buiten het bestek van dit artikel de werkzaamheden van deze nieuwe Nederlandse afdeling van de Evangelische Alliantie te beschrijven.⁸⁹

Slotbeschouwing

Ofschoon de Evangelische Alliantie kan worden beschouwd als een voorloper van de oecumenische beweging, is zij blijven steken in de 'impasse der subjectiviteit'.⁹⁰ Haar volle aandacht betrof niet de kerk zelf en haar wezenlijke eenheid en feitelijke verscheurdheid, maar zij zocht een 'vereeniging van gelovigen', het midden houdende tussen een minimale geloofseenheid en een maximale eenheid der kerken. De kunstmatige 'ineensmelting van kerkgenootschappen' vermijdend, beperkte de Evangelische Alliantie zich tot het verenigen van individuele christenen in samenspreking en gebed. Als zodanig geleeke zij qua geestelijke atmosfeer op de Bijbel- en Zendelinggenootschappen.

De Alliantie vertoonde trekken van het Réveil. In haar christelijke filantropie, haar opkomen voor afschaffing van de slavernij en voor verdrukte protestanten deelde zij het streven van vele Réveilvrienden. Ook het dilemma: kerk of beweging kende de Evangelische Alliantie. Haar internationale samenkomsten waren tevens gelegenheden voor figuren uit het Nederlandse Réveil, om geestverwanten uit het buitenland te ontmoeten. Maar ook hier bleven de contacten in de persoonlijk-informele sfeer. Met name het feit dat de Alliantie theologisch geen kleur wilde bekennen en het kerkelijke vraagstuk ongemoeid liet, maakte

87. Idem, 40.

88. Idem, 40-42. Stap zinspeelt hier op contacten van de World Evangelical Fellowship in Nederland, die in 1955 de taak van de Evangelische Alliantie in ons land overnam.

89. Hiertoe zij verwezen naar Stap, a.w., 46-62.

90. W.F. Dankbaar, 'Vroege Nederlandse stemmen over de eenheid der kerk'. In: *Oecumene in 't vizier, opstellen aangeboden aan Dr. W.A. Visser 't Hooft*, op zijn zestigste verjaardag 20 september 1960, door W.F. Golterman, J.C. Hoekendijk (red.). Amsterdam, 1960, 47.